

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

Павлової Марія Дмитрівни

на тему

«Розвиток територіальних громад в Україні через ефективне залучення

міжнародних інвестицій»,

представлену на здобуття ступеня доктор філософії

в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

за спеціальністю 051 Економіка

Актуальність обраної теми дисертаційної роботи

Реформа децентралізації в Україні, розпочата з метою посилення місцевого самоврядування, є одним із ключових кроків для зміцнення економіки країни та розвитку її регіонів. Передача владних повноважень та фінансових ресурсів на місця відкриває нові можливості для територіальних громад. Однак, незважаючи на досягнутий прогрес, реформа децентралізації не повністю забезпечує виконання всіх місцевих програм і проектів через обмежені фінансові та матеріальні ресурси громад. Багато громад стикаються з браком власних коштів для реалізації масштабних інфраструктурних проектів, поліпшення соціальних послуг, розвитку підприємництва та інновацій.

Саме тому залучення іноземних інвестицій стає надзвичайно актуальним і необхідним для забезпечення стійкого розвитку громад. Іноземні інвестиції можуть сприяти реалізації проектів, які є занадто затратними для місцевих бюджетів, і допомагають громадам інтегрувати нові технології, розширити робочі місця, покращити якість послуг та інфраструктури. Крім того, співпраця з іноземними інвесторами сприяє обміну досвідом і впровадженню ефективних управлінських практик, що є важливим для підвищення конкурентоспроможності територіальних громад. Отже, дослідження питань ефективного залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних

громад є вкрай актуальним, оскільки дозволяє посилити економічний потенціал громад і повною мірою реалізувати цілі реформи децентралізації.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність.

Наукові положення дисертації обґрунтовані на поглибленому аналізі теоретичних засад та емпіричних даних. Використання широкого спектру наукових методів, таких як аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, забезпечило достовірність отриманих результатів. Висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, логічно випливають з проведеного дослідження.

Структура та зміст дисертації

Дисертація складається із вступу, 3 розділів із висновками, загальних висновків, списку використаних літературних джерел та додатків.

Матеріали роботи викладено на 207 сторінках машинописного тексту, ілюстровано 34 рисунками та містить 22 таблиці, у бібліографії 156 літературних джерел, дисертація містить 12 додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність дисертаційної роботи, сформульовано мету та завдання дослідження, викладено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів дослідження, наведено інформацію щодо апробації результатів та публікацій.

У першому розділі увагу сконцентровано на процеси залучення інвестицій в діяльність територіальних громад, класифікацію форм інвестування та організаційно-економічних механізм залучення і використання інвестицій для розвитку громад. Окрему увагу привертає авторське бачення класифікації територіальних громад, систематизації переваг та недоліків форм інвестування та організаційно-економічних механізм залучення іноземних інвестицій в територіальні громади.

У другому розділі проведено ґрунтовний аналіз факторів ефективності міжнародного інвестування і діяльність територіальних громад, проведена оцінка розвитку територіальних громад та динаміка міжнародного інвестування,

проаналізовані сучасні механізми залучення і використання міжнародних інвестицій та надано рекомендації, також оцінено ефективність міжнародного інвестування в територіальні громади.

У третьому розділі дисертаційної роботи сформульовано модель ефективного залучення міжнародних інвестицій та розроблено механізм ефективного залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад.

У загальних висновках здобувачка сформулювала найважливіші наукові та практичні результати, отримані під час виконання дисертаційної роботи. Наведені у дисертаційній роботі висновки та рекомендації достатньо та належним чином обґрунтовані.

Ступінь новизни основних результатів дисертації.

У ході виконання дисертаційного дослідження отримано нові науково обґрунтовані результати, серед яких:

Удосконалено:

- уявлення про процеси залучення міжнародних інвестицій в контексті розвитку територіальних громад, що дозволяє переглянути традиційні підходи до інвестування та визначити нові можливості для їх економічного зростання;

- визначення ключових факторів ефективності міжнародного інвестування, що дозволяє краще розуміти, як зовнішні і внутрішні чинники впливають на інвестиційний клімат в територіальних громадах; фактори, які підвищують ефективність міжнародного інвестування ТГ, показники, що використовуються для оцінки ефективності діяльності ТГ, елементи, які збільшують інвестиційну привабливість. Дослідження сучасних трендів розвитку громад та можливостей залучення інвестицій, а також ідентифікація та оцінка пов'язаних з ними ризиків для розробки стратегій їх мінімізації.

- інформаційне забезпечення для регулювання інвестиційних процесів, яке сприяє підвищенню прозорості та доступності інформації для потенційних інвесторів, що є важливим кроком для покращення інвестиційної привабливості ТГ;

- існуючі механізми залучення міжнародних інвестицій, що дозволяє виявити їхні недоліки та розробити рекомендації щодо їх удосконалення, відрізняючи позицію автора від традиційних підходів у цій галузі та характеру взаємин між потенційними інвесторами у процесі залучення міжнародних інвестицій. Підкреслено ряд функцій органів місцевого самоврядування при залученні іноземних інвестицій в діяльність територіальних громад, що сприяє гармонізації їх інтересів і забезпечує комплексний підхід до інвестиційної діяльності;

Набули подальшого розвитку:

- науково-методичні засади залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад. На їх основі розроблено класифікацію територіальних громад, наведено фактори, які впливають на формування інвестиційного клімату територіальних громад України, систематизовано переваги та недоліки форм інвестування для розвитку територіальних громад, розроблено організаційно-економічний механізм залучення іноземних інвестицій в ТГ, з урахуванням специфіки громад та потреб інвесторів, що забезпечує більш ефективну реалізацію інвестиційних проєктів;

- методичні засади формування механізму залучення міжнародних інвестицій в діяльність територіальних громад. Запропоновано аспекти значення інформаційного забезпечення для залучення міжнародних інвестицій в ТГ, зазначено джерела, що забезпечують доступ до необхідної інформації та сприяють ефективному регулюванню механізмів залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад, запропонована схема механізму обробки інформації для створення карти ризиків та загроз. А також запропоновано модель оцінки ефективного залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад в Україні.

Практичне значення одержаних результатів.

Теоретичні положення, рекомендації та висновки, отримані за підсумками проведеного дослідження, доведені здобувачкою до рівня практичних

рекоме́ндації, які можуть бути використані територіальними громадами, обласним радам і тд.

Практична цінність розробок підтверджується їх впровадженням у Миколаївську обласну раду (довідка № 1287-16-05-24 від 11.10.2024р.); Херсонську обласну раду (довідка №01-36/700/791/1/11 від 16.10.2024р.); Варвинську селищну раду Прилуцького району Чернігівської області (довідка № 02-25/2483 від 11.10.2024р.).

Окремі результати та методи дисертаційної роботи використані в навчальному процесі факультету економіки та екології моря Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова Міністерства освіти і науки України (довідка № 69-01/3780 від 17.10.2024р.) при викладанні курсів «Міжнародна інвестиційна діяльність», «Міжнародна економічна діяльність України», «Ризик, невизначеність та інформація» проведення практик, керівництві навчально-науковими дослідженнями студентів й магістрів.

Відповідність дисертації встановленим вимогам, затвердженням МОН України, та її завершеність.

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, у якому чітко зазначені мета і завдання, вірно обрані методологічні і методичні підходи до виконання. Сформульовані в дисертації положення, висновки і практичні рекомендації є повними та науково обґрунтованими. Загальні висновки дисертаційної роботи логічно узагальнюють результати проведених досліджень та узгоджуються з метою та поставленими на початку роботи завданнями.

Роботу написано українською мовою. Авторка демонструє вміння стисло і логічно викладати суть проблеми, переконливо обґрунтувати запропоновані рішення. В цілому сукупність отриманих результатів не викликає сумнівів та добре узгоджується із сучасними підходами щодо залучення іноземних інвестицій в територіальні громади. Представлена робота відповідає вимогам МОН України, що пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях.

За матеріалами дисертації опубліковано 18 наукових праць, у тому числі 6 статей, які входять до наукових видань включених до переліку наукових фахових видань України, 12 тез доповідей на міжнародних наукових конференціях.

Виклад основних результатів дисертації в опублікованих працях є повним та достатнім, що відповідає вимогам п. 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року №167. Основні положення та результати дисертаційної роботи доповідалися, обговорювалися і були схвалені на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності.

За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій авторки порушень академічної доброчесності не виявлено. Елементи фальсифікації чи фабрикації тексту в роботі відсутні.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

До матеріалів дисертаційної роботи виникли такі зауваження та побажання:

1. Дослідження потребує глибшого аналізу специфіки залучення іноземних інвестицій в контексті українських реалій.
2. Доцільно не лише оцінити динаміку інвестування, але й визначити, як саме ці інвестиції вплинули на соціально-економічний розвиток громад. Які конкретні зміни можна зафіксувати?
3. Було б добре більше акцентувати увагу на практичній значущості отриманих результатів для територіальних громад. Як ці результати можуть бути використані для покращення практики залучення інвестицій?
4. Можна розширити аналіз механізмів залучення іноземних інвесторів на рівні місцевих громад та детальніше розглянути вплив національного законодавства на розвиток інвестиційної діяльності.

Вказані зауваження та рекомендації не позначаються на загальному оцінюванні приведеного в дисертаційній роботі наукового матеріалу, та не знижують наукове і практичне значення результатів досліджень і висновків, не впливають на позитивну оцінку. Робота справляє враження глибокої, клопіткої, послідовної праці щодо виявлення нових наукових закономірностей, необхідних для залучення іноземних інвестицій в територіальні громади.

Висновок.

Дисертаційна робота Павлової Марії Дмитрівни є завершеною науковою роботою, яка містить наукову новизну та практичну цінність. Отримані результати достовірні, виявлені факти та висновки обґрунтовані. Опубліковані праці відображають основні положення і результати дисертації. Дисертація виконана державною мовою, стиль роботи та порядок викладення основних положень досліджень відповідає чинним вимогам щодо оформлення дисертацій.

Дисертаційна робота на тему «Розвиток територіальних громад в Україні через ефективне залучення міжнародних інвестицій» відповідає вимогам постанови Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та постанові Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка Павлова Марія Дмитрівна, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії, за спеціальністю 051 - Економіка, галузі знань 05 - Соціальні та поведінкові науки.

Рецензент:

доктор економічних наук, професор
кафедри економіки, обліку та підприємництва
Первомайського навчально-наукового
інституту НУК ім. адмірала Макарова

Лілія ФІЛІПШИНА

Проректор з наукової роботи
Національного університету
Кораблебудування імені адмірала Макарова

Генадій ПАВЛОВ